

INFORMAČNÍ LISTY

www.sam95.cz

141

PROSINEC

2014/6

OBSAH ČÍSLA:

Vychází 6 x ročně, pro členy SAM 95 Bohemia zdarma

Prezident: Vladimír KOSTEČKA

Pokladník: Vladimír HORÁK

Sportovní referent: Jan TÝC

Redakce IL: Ing. Petr VALTERA

Člen výboru: Ing. Jaroslav DRNEC

Jiří HVĚZDA

Petr SVOBODA

ÚVODEM

DODATEK K PRAVIDLŮM MČR HISTORICKÉ MODELY
2014/16

AKTUALITY KATEGORIE MNR 2,5

DALŠÍ POHLED DO HISTORIE ČESKOSLOVENSKÉHO
MODELÁŘSTVÍ - VLADIMÍR ŠPULÁK

Úvodem

Číslo 141, které se k Vám dostalo právě v těchto dnech, je vlastně posledním číslem roku 2014, tak abych zachoval kontinuitu 6 čísel ročně. Následující číslo bude již ročník 2015.

Toto číslo je věnováno panu Vladimíru Špulákovi, vynikajícímu větroňáři a také větroňům, které jsou tak trošku na stránkách IL opomíjeny. Samozřejmě zcela neprávem a určitě ne tím, že bych větroně neměl rád. Jarda Drnec jich má plnou pižlárnou (*rozuměj dílnu*) a pořád mě uhání, abych si něco postavil. Asi postavím, ale 3 metrovou příšeru nečekejte ... Abych se vrátil k Vladimíru Špulákovi, autorem článku je Honza Kypta, ten si dal tu práci a sepsal a dal dohromady zajímavý materiál. Já jsem také přidal ruku k dílu a na výsledek se můžete podívat. Jen upozorním, že článek je vzhledem k rozsahu IL chudší o obrazové přílohy. Nemusíte ovšem zoufat, vše se objeví na webových stránkách. Jen dodám, že jsem našel i pár fotografií na webových stránkách LMK Pardubice, líbili se mi a doufám, že kolegové z města perníku nebudou proti.

V dnešním čísle se rozhodně nezapomeňte seznámit s dodatkem k pravidlům pro MČR historických modelů, jak jsem je dostal od předsedů obou našich klubů SAM. Myslete na to, že stále platí, neznalost pravidel prostě neomlouvá. Jarda Macháček zaslal informace ke kategorii NMR 2,5, na kterých se domluvili, takže pro případné zájemce doporučuji přečíst.

Jen tak na okraj dodám, že soutěžní sezóna je už tu, takže si udělejte výpisky a poznámky do Vašich kalendářů.

V letošním roce budou vycházet IL vždy ke konci následujících měsíců ÚNOR, DUBEN, ČERVEN, SRPEN, ŘÍJEN a PROSINEC. Uzávěrka příspěvků bude vždy 15. v daném měsíci. Tištěná verze bude doručována o něco později oproti elektronické.

V. Kostečka, Z. Hanáček

Dodatek k pravidlům MČR historické modely, 2014/16

Na Mistrovstvích Evropy v Maďarsku a Itálii se objevily nové kategorie a my se domníváme, že bylo dobré, pravidla pro tyto kategorie doplnit i do pravidel pro MČR. Jedná se o kategorie Elektrowakefield a Alot.

Elektrowakefield

V soutěži může startovat jakýkoliv model, původně poháněný gumou, který byl navržen před rokem 1955.

Pohonná jednotka:

- 1) stejnosměrný elektromotor Graupner Speed 300/6V, s permanentními feritovými magnety, s převodovkou 1 : 5. Vrtule o max. průměru 254 mm.
- 2) střídavý elektromotor typ AEO C – 20 KV 1550. Vrtule o max. průměru 203,2 mm, je poháněna přímo, tedy bez převodovky.
- 3) střídavý elektromotor typ A 2208/ 23, s vrtulí o max. průměru 304,8 mm

Všechny vrtule mohou být sklopné, ale nesmí být kovové.

pokračování na straně 2

Pohonná baterie může být tvořena šesti články řady Ni, nebo dvěma články řady Li. Články mohou mít libovolnou kapacitu, vyznačenou výrobcem, která musí být jasně viditelná. Jakýkoliv BEC – ESC systém je povolen. Modely startují z ruky, nebo ze země, dle uvážení

soutěžícího. Motor může být v chodu pouze prvních 60 sekund letu. Měřené maximum je 300 sekund. Výsledný čas je součtem třech nejlepších letů ze čtyř měření.

ALOT

V soutěži může startovat jakýkoliv motorový model, který byl navržen před rokem 1955. Pohon může být spalovacím motorem se žhavicí svíčkou, nebo dieselovým motorem o maximálním obsahu válců 10,65 ccm. Použit se může i libovolný elektromotor. Vrtule a regulace výkonu jsou neomezené. Plošné zatížení nesmí být menší než 24,4 g/dm². Každý model, musí mít nainstalovaný výškoměr s takovým víceúčelovým zařízením, které je vhodné pro automatické zastavení motoru po dosažení 90 sekund letu, nebo po dosažení 300 m výšky. Rozhoduje, kterou z těchto veličin model dosáhne dříve. Opětovné

spuštění motoru, (restartování), není možné. Přesnost přístroje by měla být v místních podmínkách 1 m a přesnost časování 1 sekunda. Přístroj, (výškoměr), musí pracovat automaticky a po dobu letu nesmí posílat jakékoliv informace pro pilota, nebo jeho pomocníka.

Jaroslav Macháček

Aktuality kategorie NMR 2,5

Vážení kolegové,

vzhledem k tomu, že kategorie NMR 2,5 vylučuje z použití většinu motorů MVVS, dohodla se skupina zájemců, že umožníme létání s těmito motory podle těchto pravidel (uvedeno níže) a přiblížit se tak létání z 50. let, i když v RC provedení.

Zároveň prosíme pořadatele soutěží, aby dle svého uvážení, zařadili tuto kategorii do programu.

Nostalgie 60

Soutěžit je možno s modely, které byly navrženy před rokem 1961. Nejnižší hmotnost je 200 g/1 ccm. Motor žhavík nebo diesel s obsahem do 2,5 ccm, který vznikl před rokem 1966, originál nebo replika. Je povoleno tlakování nádrže a expanzní tlumič. Laděný výfuk není povolen.

Doba chodu motoru 20 sec. Letové max. 300 sec. Při každém soutěžním letu je pouze 1 oprava, při letu kratším než 25 sec. nebo při překročení doby chodu

motoru. Při opravném letu platí jakýkoli dosažený čas, nebo 0 při delším motorovém chodu.

Měření délky chodu motoru může časoměřič kontrolovat i pohybem ovladače na vysílači soutěžícího.

Přístroj, (výškoměr), musí být do modelu zabudovaný tak, aby po přistání, byla možná jednoduchá demontáž pro případnou kontrolu. Model startuje z ruky, nebo ze země, dle uvážení pilota. Měření letu začíná uvolněním modelu ruky, nebo po opuštění země, a končí s prvním dotykem se zemí. Měření maximum je 600 sekund, včetně motorového letu, který může být maximálně 90 sekund.

Celkový výsledek je součtem třech nejlepších letů ze čtyř možných.

Použitelné výškoměry můžete najít na stránkách SAMu 119, v „Evropských pravidlech“, přeložených do slovenštiny.

československých modelářů na této soutěži bylo prvním mezinárodním vystoupením.

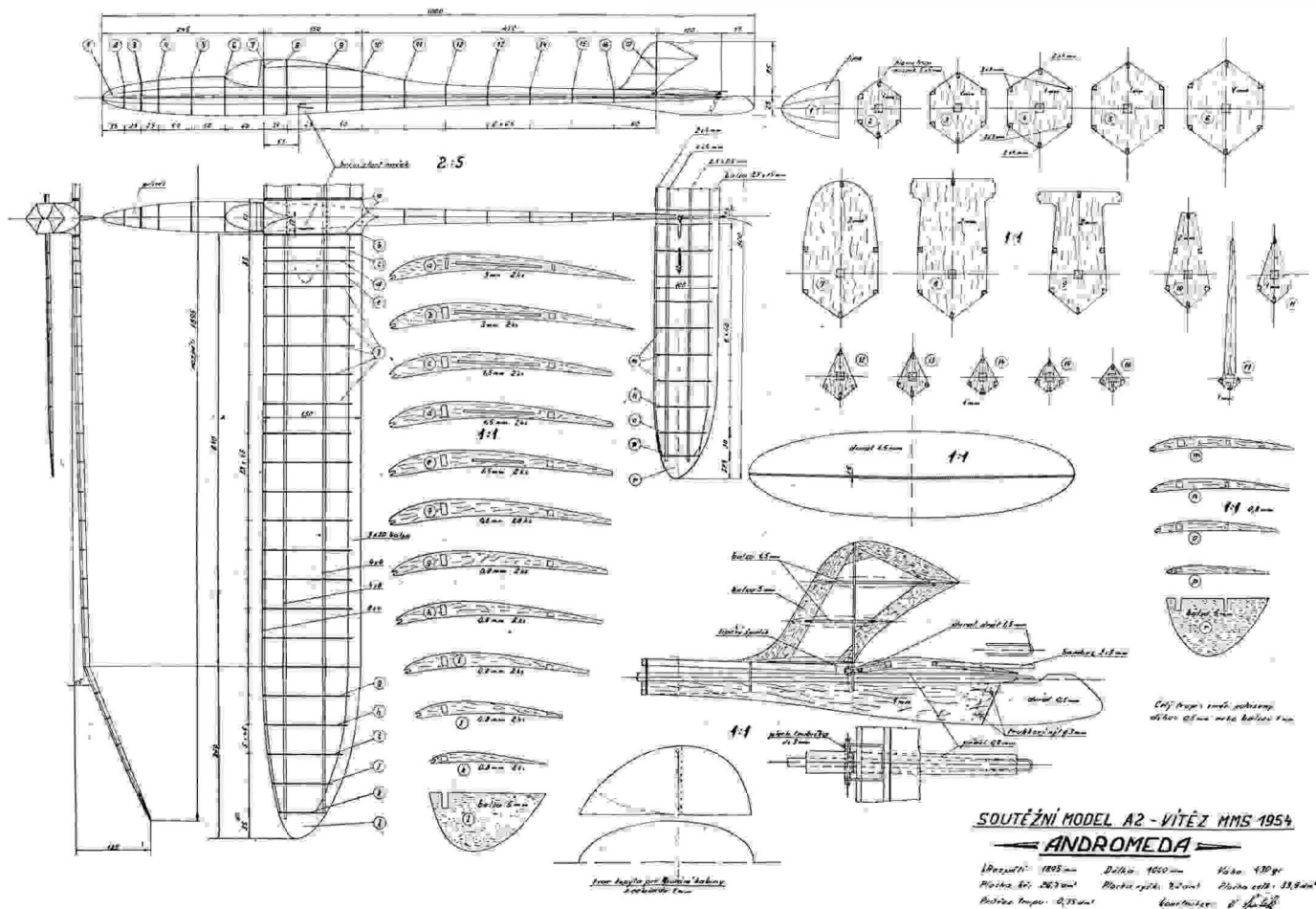
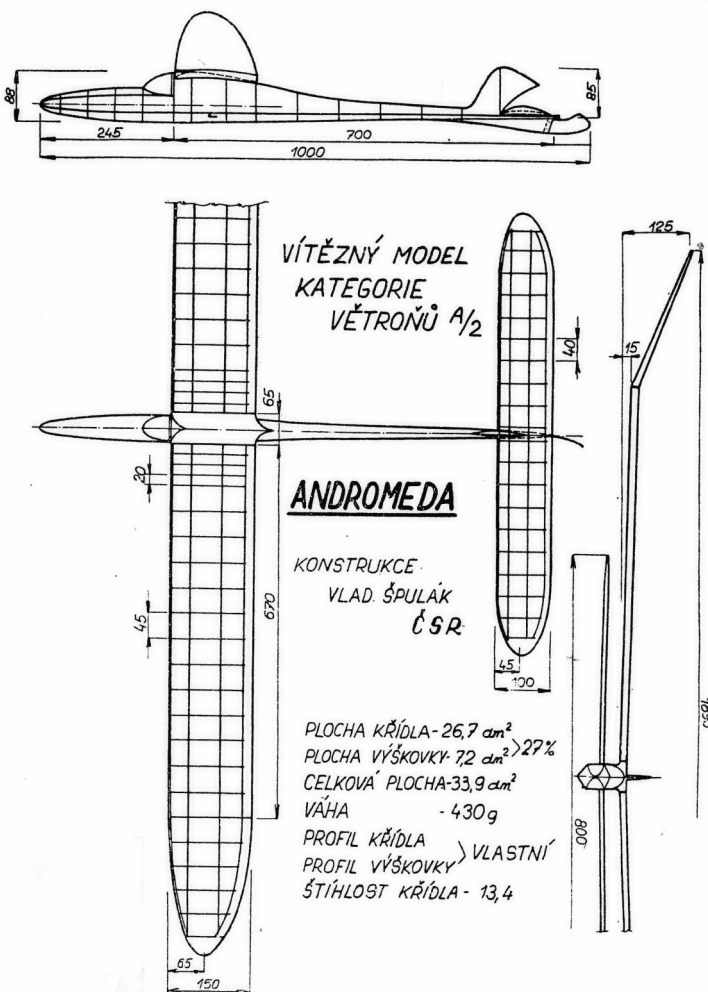

Rok 1955 - Mistrovství světa, NSR, člen družstva v kategorii větroňů A2, které skončilo 4. místě a Vladislav Špulák skončil na 22. místě ze 79 účastníků s modelem Šídlo. S ním byli v družstvu Václav Horyna (8. místo), Josef Harapát z Kladna (32. místo, ten má ještě model z MS uložený doma) a na 44. místě František Mencl.

Rok 1956 - Mezinárodní modelářská soutěž LDS, Maďarsko, 1. místo v kategorii A2 s modelem Duha.

Rok 1956 - Mistrovství světa Itálie – Florencie, člen týmu, které získalo titul Mistra světa v družstvech. Složení družstva Vladislav Špulák (6. místo s modelem Duha), Václav Horyna (8. místo), Hugo Hájek (10. místo) a Drahoslav Štěpánek (11. místo). Vedoucím družstva byl Emil Brauner.

Rok 1957 - Mistrovství světa Československo, Mladá Boleslav, člen družstva, které se umístilo na 3. místě. V soutěži létal s modelem s názvem Rajka. Za ČSR létali Jiří Michálek (5. místo), Vladislav Špulák (18. místo), Hugo Hájek (23. místo) a Václav Horyna (43. místo).

ŠÍDLO soutěžní větroň kategorie A-2

Uveřejňujeme osvědčený větroň A-2, s nímž létal loňský reprezentant na světovém mistrovství FAI, soudruh Vladimír Špulák. Schematický výkres a popis modelu budou jistě dobrým vodítkem pro vlastní návrhy samostatně pracujících modelářů-sportovců.

Větroň Šídlo vznikl počátkem roku 1955 jako moje první „bezprůřezová“ konstrukce. Je prakticky dalším typem po známé Andromedě, s níž má mnoho společného. Podotýkám, že model je určen pro pokročilejší modeláře a proto neposílají podrobnosti, které si jistě každý upraví podle svých možností a zkušeností.

POPIS MODELU

Trup modelu je v přední části celobalsový, zadní část tvoří pertinaxová trubka $\varnothing 18/16$ mm (k dostání v prodejně Mladý Technik, Praha II, Jindřišská 27). Předek je vytvořen na „páteři“, zalepené v trubce. Kabínka modelu, tvarem shodná s Andromedou, je vyjímována z celulóidu. V hlavici trupu, zhotovené z balsy 5 mm, je schránka na jemné dovážení modelu. Ve střední části jsou na boky pertinaxové trubky přilepeny a přišroubovány 2 desičky z překližky 3 mm pro uložení spojovacího duralového jazyku dětského křídla.

Model má horní normální směrovku s výřezem pro odklopení výškovky (dethermalizátor) a spodní „ploutev“, ukončenou nanýťovanou duralovou směrovou klapkou pro seřízení kroužení. Ukončení trubky a uložení výškovky je z balsy. Rovněž obě části směrovky jsou balsové, s vložkou z překližky 0,8 mm.

Bude jistě užitečné podrobněji se zmínit o zpracování povrchu trupu, které není zatím ještě pro mnohé modeláře běžné.

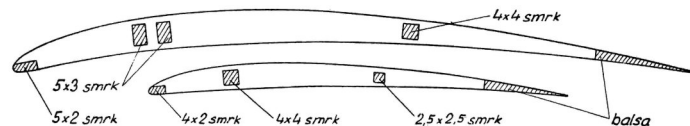
Odtoková hrana křídla je z tvrdé balsy $25 \times 2,5$ mm. Mezi žebry jsou diagonální výztuhy z balsy 2 mm průřezu 5×2 mm. Je důležité, aby obě půlky křídla, zejména „uší“ byly již v kostce dokonale rovné. Nikdy se nesmíme spolehat na vyrovnání při potahování a vypínání. Skřínka pro spojovací duralový jazyk 1,5 mm silný je vytvořena vylepením balsou mezi středními žebry, která jsou z překližky 2 mm. Okrajový oblouk křídla je plyný, z balsy 6 mm.

Výškovka je rovněž běžné konstrukce. Střední dvě žebra jsou z překližky 2 mm, ostatní z vrby nebo balsy 2 mm, či překližky 0,8 mm. Odtoková hrana je z tvrdé balsy $20 \times 2,5$ mm, okrajový oblouk plyný, z balsy 5 mm. Profil výškovky v měř. 1 : 1 je na připojeném obrázku.

Křídlo i výškovka modelu jsou potaženy středním papírem Kablo a třikrát důkladně lakovány. Do laku pro poslední nátěr je dobré přidat několik kapek ricinového oleje, aby lak zůstal pružný a vlivem povětrnosti nepraskal.

Seřízení modelu: křídlo + 3°, výškovka — 1°.

Zalétávání bylo již v LM mnohokrát popsáno velmi důkladně. Chci bych jen znovu připomenout, že pouze stálým, pravidelným a zkusným seřizováním poznáme dokonale model a dosáhneme vyšších výkonů (viz loňský vítěz mistrovství světa Lindner).

Nejprve trup nalakujeme nitrolakem, pak jej řádně vybrousíme. Tím je připraven k tmelení. Tmel připravíme z číreho nitrolaku nebo jiné nitrobarvy, do níž přidáme buď truhlářský „plnicí pór“, nebo dětský zásep, který řádně rozmícháme na kašičku a tmeleme — nejlépe nanosením štětcem. Po zaschnutí znovu brousíme a podle potřeby ještě jednou tmeleme. Je to dosti zdolná práce, ale výsledkem je bezvadný vzhled modelu.

Křídlo modelu je v podstatě normální konstrukce. Profil vlastní — viz obrázek 1 : 1. Žebra na prototypu jsou z 1,5 mm silné vrbové dýhy. Ta se dá nahradit překližkou buď 0,8 mm, nebo balsou 2 mm. Výhodou vrbové dýhy je velká houževnatost při malé váze.

Model „Šídlo“ je velmi citlivý na termiku. Jeho průměrné lety bez termiky jsou 230°. Model prokázal nejlepší výkony při čtvrté přípravě soutěži našeho reprezentačního družstva v Kralupech, když dne 21. 5. 1955 večer měl časy 180° 180° 165° 134° 180° a druhý den ráno 180° 180° 180° 176° 180° (při 4. startu fungoval předčasně dethermalizátor).

Závěrem ještě moje zkušenost ke stále živému problému výkonných modelářů: více, či méně soutěžních modelů?

Loňského roku jsem postavil celkem pět nových modelů. Zkušenost mě přesvědčila, že to rozhodně není správné. Věnujeme-li čas na důkladné zalétání jen dvou, nejvýše tří modelů, určitě dosáhneme lepších výsledků, než stálým prvními zalétáváním nových modelů.

